

ASSOCIATION PROFESSIONNELLE
DE CONSERVATEURS-RESTAURATEURS
D'OEUVRES D'ART ASBL

BEROEPSVERENIGING
VOOR CONSERVATORS-RESTAURATEURS
VAN KUNSTVOORWERPEN VZW

Call for Papers
13de BRK-APROA Colloquium Brussel

Verrassend veelsoortig
Conservatie-restauratie van objecten
samengesteld uit verschillende materialen

De Belgische Beroepsvereniging voor Conservators-Restaurateurs doet een oproep aan professionals om papers in te dienen voor haar 13de Colloquium met als thema “Verrassend veelsoortig. Conservatie-restauratie van objecten samengesteld uit verschillende materialen”.

Het Colloquium zal doorgaan op 13 en 14 november 2025 in het Marie-Elisabeth Belpairegebouw in Brussel, vlak bij het Noordstation.

Een 18-tal lezingen van 20 minuten zijn voorzien. Ook short talks van 5 minuten zijn welkom, om kort een case of een lopend onderzoek voor te stellen.

Het Colloquium wordt inhoudelijk voorbereid door een werkgroep van de vereniging. De logistieke organisatie is in handen van Die Keure.

Introductie op het congressthema

Conservators-restaurateurs kennen de traditionele combinaties van materialen binnen een kunstwerk of object maar soms is deze veelsoortigheid verrassender of minder evident. Objecten uit verschillende materialen komen voor in elke periode en in elke vorm. Dit geeft vaak aanleiding tot een complexe conservatieproblematiek waarbij overleg tussen verschillende specialisten essentieel is.

Etnografische objecten maken gebruik van de meest gevarieerde materialen, gaande van hout tot metaal, materialen uit de natuur zoals schelpen en pluimen, textiel en kleurstoffen. Unieke materiaalcombinaties zijn bij uitstek aanwezig in de Besloten Hofjes, waar de polychrome beeldjes aangevuld worden met verfijnde huisvlijt en decoratieve elementen van allerlei aard. Technieken als persbrokaat of incrustatie van andere materialen op schilderijen en beelden zijn eveneens voorbeelden van deze materiaalcombinatie. Historische interieurs of gevels vertonen soms ook een verrassend samenspel van ongewone materialen. Andere voorbeelden zijn te vinden in funerair erfgoed, in kostuums en ander textiel, in militair erfgoed, in volkskundige objecten, in rariteitenkabinetten. Denken we ook aan muziekinstrumenten, ingebonden manuscripten, meubels met allerhande inlegwerk, kunstig verpakte relieken of archeologische objecten. En ook de hedendaagse kunst maakt ruim gebruik van wat men mixed media is gaan noemen. Te allen tijde hebben kunstenaars geëxperimenteerd met ongebruikelijke materialen of combinaties om bepaalde artistieke effecten te bereiken.

Materialen hebben elk hun eigen verouderingsproces met specifieke degradaties waardoor ze andere materialen kunnen beïnvloeden of aantasten. De interacties tussen al deze verschillende materialen kunnen zowel technisch, mechanisch als chemisch van aard zijn en beïnvloeden de keuzes voor de conservatie en restauratie van deze objecten. Bovendien heeft elk materiaal uiteenlopende vereisten op het gebied van bewaring en ideale klimaatomstandigheden, waar elementen als relatieve vochtigheid (RV), temperatuur en lichtintensiteit een rol spelen. De conservatie-restauratie van het ene materiaal is niet noodzakelijkerwijs compatibel met de noden van andere componenten binnen hetzelfde object. Dit zijn ook uitdagingen voor de preventieve conservatie.

Door deze soms tegengestelde eisen voor bewaring en behandeling zijn compromissen nodig. Restauratieopties kunnen eventueel prioriteit geven aan het ene of het andere materiaal. Hoe wordt hierover beslist? Is er een objectieve basis om deze soms drastische keuzes te verantwoorden?

Thema's

We verwelkomen bijdragen die aan de volgende, niet-limitatieve lijst van onderwerpen binnen het thema "Verrassend veelsoortig. Conservatie-restauratie van objecten samengesteld uit verschillende materialen" voldoen:

1. Ethische benadering van de restauratie van samengestelde objecten

- Materiaaltechnische conflicten: analyse van de problematiek van de specifieke eigenschappen (fysisch, chemisch of mechanisch) van de verschillende materialen en hun interactie
- Prioritering van materiaal: ethische dilemma's waarbij keuzes moeten worden gemaakt om aan een bepaald materiaal voorrang te geven, soms ten nadele van een ander materiaal binnen hetzelfde object

2. Alteratiemechanismen van samengestelde objecten

- Degradatieprocessen: onderzoek naar specifieke alteratiemechanismen van samengestelde objecten, met nadruk op de veranderingen in structuur en esthetiek
- Preventieve conservatie: methoden en technieken om veranderingen en/of degradaties te beheersen of te vertragen, inclusief innovatieve benaderingen en technologieën

3. Conservatie en restauratie

- Kritische evaluatie van een conservatie-restauratiebehandeling van complexe, samengestelde objecten, met aandacht voor de uitdagingen, de restauratieopties en de uiteindelijke resultaten
- Interdisciplinaire samenwerking: casestudies en analyses van samenwerkingen tussen professionals uit verschillende vakgebieden, die aanleiding gaven tot de ontwikkeling en de toepassing van vernieuwende technieken en methoden
- Voorstelling van geïntegreerde en holistische benaderingen die recht doen aan de complexiteit van samengestelde objecten

We nodigen u uit om uw ervaringen met dergelijke uitdagingen te delen met collega's uit de erfgoedsector en we hopen u als spreker te mogen verwelkomen op ons volgend colloquium.

Indienen van de abstracts

Er worden abstracts aanvaard voor full-papers en short talks (zie kaders voor meer informatie).

Abstracts worden verwacht **ten laatste op 20 december 2024** en dienen gericht te worden aan judy.de.roy@kikirpa.be

De keuze van de lezingen en de samenstelling van het programma door de werkgroep gebeuren midden januari 2025. Geselecteerde sprekers worden op de hoogte gebracht eind januari 2025. Zij krijgen dan meer concrete informatie en richtlijnen voor de lezingen en voor de teksten van de publicatie.

Bijdragen voor dit Colloquium mogen vóór november 2025 niet elders in dezelfde vorm voorgesteld of gepubliceerd zijn.

FULL PAPER

Uw abstract voor een full-paper bevat:

1. De naam van 1 auteur/spreker (eventueel coauteurs kunnen in de tekst zelf vermeld worden)
2. Een titel
3. Een abstract van max. 500 woorden
4. Een korte cv van de spreker (max. 10 lijnen)
5. Contactgegevens: naam, (eventueel) naam van instelling of firma, mailadres, postadres, telefoon, (eventueel) website

SHORT TALKS

De BRK-APROA nodigt ook uit tot het indienen van abstracts (maximum 250 woorden) voor short talks om kort een case of een (lopend) onderzoek binnen het thema voor te stellen.

De spreker krijgt de gelegenheid om op 5 minuten en met 1 slide hun onderzoek of restauratie voor te stellen tijdens het colloquium.

Een korte bijdrage (1 A4 en 1 pagina beeldmateriaal) zal opgenomen worden in de Postprints.

Voor regels rond taal en timing zie algemene vermeldingen.

De lezingen (full papers en short talks) worden integraal gepubliceerd in de BRK-APROA Postprints, uitgegeven door Die Keure in Brugge. Voorbeelden van vorige Postprints vindt u online op de website van de vereniging: www.brk-aproa.org

Cruciale data:

Inlevering abstract: ten laatste op 20 december 2024

Geselecteerde sprekers worden geïnformeerd: eind januari 2025

Colloquium: 13 en 14 november 2025

Publicatie Postprints: voorjaar 2026